

לכבוד כל חברי וחברות הקהילה היקרים, חג שמח ומועדים לשמחה!

ברצוני להעלות על הכתב את השיקולים שהובילו להחלטה שכלל הציבור ישאר בשעת אמירת ה'זכור' בבית הכנסת.

א. יציאת הקהל שאיננו צריך לומר את תפילת ה'זכור' מבית הכנסת, בקהילה כמו שלנו, מהווה **עצירה והפרעה למהלך התפילה ופגיעה בכבודה**. התהליך של הקימה והיציאה, הדיבורים מחוץ לדלתות בית הכנסת והחזרה פנימה להמשך התפילה, גורעים מאירת הכבוד והקדושה הנצרכים כל כך ל"עבודה שבלב" של כולנו.

ב. בקהילה שלנו נוצר מצב עדין בו ישנן שתי משפחות שאיבדו אב או אם בטרם עת, **כך שהילדים הקטנים נשארים לאמירת הזכור הפרטי שלהם**. החוויה של אותם ילדים ותחושת הוריהם היא קשה ולא פשוטה בכלל. התחושה שאתה שונה, שכל הקהל יוצא ואתה נשאר כדי להתייחד עם קרוביך, דבר שבגיל מסוים מבוגר ובשל, יורגש כחוויה רצויה של התייחדות עם קרוב, חוויה אינטימית של זיכרון, אצל ילדים אלו נתפסת כחוויה של בדידות ותיג כשונים ואף ב'בעלי מום' מסוים.

מנהג היציאה מבית הכנסת בזמן אמירת ה'זכור' איננו מנהג קדום מאד, ולא הוזכר בדברי ה'שולחן ערוך' והרמ"א, אלא בספרי ההלכה המאוחרים יותר¹

יש כמה טעמים שהוזכרו לקיום המנהג ואלו העיקריים שבהם:

- כדי שלא יוצר מצב של חלק מהציבור שמתפלל, וחלק אחר שותק.
- משום חשש 'עין הרע'.
- כדי שאלו שאינם אומרים יזכור לא יבואו לידי בכי וצער ביום טוב.

לטעמים אלו ניתנו תשובות שונות (ניתן למצוא פירוט רב יותר ב"תחומין" כרך י"ז במאמרו של הרב נח ויז'ונסקי):

- שתיקת חלק מהציבור איננה ראויה כשמדובר בקריאת שמע מכיוון שזו מצווה מדאורייתא של קבלת עול מלכות שמים ששתיקת חלק מהציבור עלולה להתפרש כחוסר הסכמה ח"ו.
- ה'זכור' הוא תפילה ציבורית, אין חשש עין הרע בדברים שכאלו, ולא מצאנו שחוששים לעין הרע בעקבות אמירת הזכור לקהילות אשכנז או לחללי השואה וכו' ולא חוששים לעין הרע של מי שעולה לתורה בפרשת הקללות וכדומה.
- אמירת הזכור מביאה לצער שיש בו נחת לאומר אותו שמזכיר את קרובו בימים המיוחדים הללו, והדבר אינו נחשב לצער שאסור.

אני חושב שבעקבות הצורך הממשי בקהילה שלנו לחזק את התפילה ואת תחושת המשפחות שאיבדו את יקיריהם בטרם עת יש צורך אמיתי לבטל את היציאה של כלל הציבור.

כמובן שמי שמרגיש צורך לצאת, ומי שחושש שהוריו יפגעו מכך שיצא, בוודאי יכול לצאת ויעשה זאת בשקט מבלי להפריע למהלך התפילה.

אני חושב שיש עניין שמי שנשאר למרות שבני משפחתו בחיים יאמר יזכור על קרוביו האחרים כגון סביו וסבתותיו, או על חברים שאינם עוד בין החיים, וכן ישנה תפילה שחברה כהודאה על כך שקרוביו של האדם בין החיים שגם אותה ניתן לומר.

בברכת חג שמח ושנזכה לחגוג את החגים מתוך רוב שמחה!!

הרב יאיר.

¹ כ"שערי אפרים" של הרב מרגליות, בגשר החיים' של הרב טיקוצ'ינסקי ועוד ספרי מנהגים וכן בתשובה של ה"ציץ אליעזר" (חלק י"ב סימן ל"ט).